

Майстер ілюзій

I

Моріс Корнеліус Ешер раніше і в думках не міг припустити, що потрапить до Академії Ілюзій. Вже майже рік він навчався в цьому дивовижному закладі, що розташовувався в центрі міста, на березі швидкоплинної ріки. Все почалося з того, що Моріс побачив оголошення про черговий набір до Академії, сміливо та впевнено прийшов на вступний іспит, так само сміливо і впевнено провалив його. А все тому, що той білий кролик аж ніяк не хотів показуватися із циліндра, а коли вискочив, відчайдушно молотив повітря ногами та мало не вкусив хлопця. Дивний кролик! Моріс його не втримав і кролика ловили всією школою, аж поки магістр Госсенс не накрив його своїм циліндром, пробурмотівши щось схоже на «бачите, нова справа весело розпочалася». Та все ж Морісу дали ще один шанс, він знову прийшов на іспит і таки витягнув білого кролика. Цього разу гість виявився чемним, навіть привітався із присутніми. Ясна річ, після такої званої події Моріса одразу зарахували до Академії (ще й похвалили). А кролика довелося відпустити.

Цей рік для Моріса став найкращим із усіх, які він бачив за своє недовге життя. Таким гарним, що його родина, батько із матір'ю, молодший братик Маск і навіть хитромудрий пес Даркус згадувалися рідко, лише тоді, коли в Моріса знаходився час відпочити від навчання. Морісу подобалися заняття, на яких вони із хлопцями вивчали різні види ілюзій та мистецтво їх створення. Також дуже

приваблювали заняття із художнього мистецтва. Магістр де Фріз неодноразово наголошував, що мистецтву ілюзій неможливо навчитися, сидячи в чотирьох стінах. «Практика, шановні учні, ось що нам потрібно, – посміхався де Фріз, – і не сподівайтесь, що ви багато знаєте!» Практики дійсно було немало; знайомство із основами оптичної ілюзії, із руховою, ілюзією часу і, нарешті, магічною – це не могло не лишити міцний слід у знаннях Моріса. Іншими словами, хлопцю здавалося, що рік промайнув дуже швидко. Напевно, як швидкий потяг, що кожного дня вирушає в Подорож країною. І летить, наздоганяючи час.

Навчання – це теж своєрідна Подорож.

У навчальній Подорожі поряд із учнями крокував наставник Фрос, невисокий кумедний юнак в окулярах. Він мав велетенський шкіряний портфель, у якому носив колоду карт і підручник. Особливо Морісу запам'яталася одна із найперших зустрічей із наставником.

– Шановні учні, починаємо наше заняття. Минулого разу ми говорили про ілюзії сприйняття нерухомих об'єктів. Сьогодні на нас чекає знайомство із ілюзією сприймання рухомих об'єктів. Отже, Маркусе, підійди до мене.

Маркус зробив крок уперед.

– Та не бійся! Увага! Дивимося на мене! На мене, не на Маркуса! Хлопці, на його місці міг опинитися кожен із вас. Ясно вам?

Наставник Фрос щиро вважав, що має чудове почуття гумору, однак воно тікало від нього, як той білий кролик. І, чесно кажучи, учні іноді цьому раділи.

– А тепер дивимося вперед, ось туди, – Фрос пальцем показав на дерево, що росло край поля, футів із тисячу від учнів.

– Маркусе, коли я доберуся до середини поля, підними руку і розкрий долоню. Зроби це так, щоб я став тобі на долоню. І не кліпай очима! Ніби став, чуєш, ніби!

Учні мовчки дивилися, як наставник Фрос віддалявся від них; поступово він зменшувався в розмірах, аж поки не зупинився і не закричав:

– Маркусе, ти що, заснув там?!

Вітер доніс його крик, не втрачаючи ані слова. Хлопці чекали на те, що буде відбуватися далі. Маркус підняв руку, розкрив долоню і підніс її до ніг маленького наставника, що виднівся в далечині. А далі сталося неймовірне: наставник зробив крок на долоню хлопцю, поклав на неї свого портфеля, а сам сів поряд із ним.

– Ну, чого роти розкрили? Йдіть сюди.

Хлопці стали навколо Маркуса, сім учнів, сім здивованих розбишак.

Наставник Фрос сидів на долоні Маркуса, а хлопці споглядали це диво. Вони тоді мало не вперше побачили справжню оптичну ілюзію. У Моріса тоді ще виникала капосна думка: а може, хай таким залишиться? Цей Фрос із портфелем. Та диво закінчилося. Наставник піднявся і знову опинився в далечині. Ніби. Учні це «ніби» запам'ятали надовго. А потім наставник повільно йшов назустріч хлопцям, аж поки не зупинився перед ними.

– Так, які запитання? Запитань немає. Отже, пішли до класу, чорнила, перо та папір – ось наші друзі. Тепер буде теорія.

Із нотаток Майстра ілюзій:

«Світ, у якому ми існуємо, напевно незвичайний. Хоча я цього не відчуваю. Пам'ятаю, коли вперше створив диво. Років вісім я тоді мав. Вісім років, три місяці і чотири дні. Ми гуляли з батьками біля оперного театру,

і я трохи відстав від них, бо зупинився біля магазину механічних іграшок містера Роні. Я просто приклеївся до вітрини, так мене привабила маленька пожежна машинка. Дуже захотілося, щоб вона опинилася у мене, я навіть уявив, що граюся нею. І це сталося. Раптово іграшкова машина опинилася у моїй кишені. Потім, щоправда, мені разом із батьками довелося вислухати від містера Роні не дуже приємну промову про шкідливість таких дій. Містер Роні машинку мені подарував, а батьки, розібравшись у тому, що відбулося, спочатку раділи, потім сумували, потім знову раділи. Та хай там як, це особлива подія – відкриття здатності до дивотворіння».

Хлопці чекали на це заняття довго, адже ще місяць тому наставник Фрос сказав, що дуже скоро вони поїдуть на екскурсію до Санкт-Нодолу. Так і сталося, у понеділок, рівно о дев'ятій годині вони прийшли до залізничного вокзалу. Звісно, Моріс раніше їздив до Санкт-Нодолу, адже там проживала його улюблена тітонька, мадам Мауренція. А подорожувати Морісу подобалося, та й їхати годин п'ять доведеться, одним словом – чудово!

– Тепер, шановні учні, ми спробуємо здійснити Подорож, – сьогодні наставник Фрос був веселий, – що нам треба для цього, Госпісе?

– Зайти до вагона, наставнику.

– А от неправильно, спочатку ми придбаємо квитки. Інакше ніхто нікуди не поїде.

Після придбання квитків вони забралися до вагона, привіталися із провідником, кремезним чоловіком із добрими очима. Його вуса швидко зарухалися, коли він побачив наставника Фроса.

– А, містере Фросе. У вас урок? Я бачу квитки в обидві сторони.

– Так, містере Прайсе. Ми ж вам не будемо заважати?

– Та що ви, містере Фросе.

Наставник Фрос простягнув руку до голови містера Прайса, зробив звичну маніпуляцію, і несподівано в руці з'явився шоколад у яскравій обгортці.

– Це вашій онуці передайте, містере Прайсе. Я пам'ятаю, що вона любить солоденьке. Якщо не заперечуєте, ми сядемо в одне купе.

– Дякую, містере Фросе, дякую. Пасажири запрошуються до вагона.

Вони набилися в купе, як риба у бляшанці, але помістилися всі. Троє залізли на верхню полицю.

– Починаємо наше заняття, – почав наставник Фрос, – отже, нам треба дістатися Санкт-Нодолу. Їхати нам, як ви розумієте, треба ось туди.

– А в іншій стороні знаходиться місто Тарнід. Перше, на що ми звертаємо увагу – у нас квитки в обидві сторони. Що це означає, Ван Дейку?

– Це означає, наставнику, що ми можемо поїхати «туди і назад».

– Відповідь неправильна, Ван Дейку.

Моріс раптом промовив:

– Це квитки «або туди, або туди».

– Молодець, Морісе. Дійсно. Ми можемо дістатися Санкт-Нодолу або Тарніду.

– Залежно від того, куди їде поїзд?

– Залежно від того, куди їде ІНШИЙ поїзд.

Поки учні осмислювали сказане, наставник Фрос продовжив.

– Подивіться в інше вікно, швидко.

Всі розвернулися і побачили за вікном поїзд. Він повільно їхав. Ні, він стояв! Це вони їхали! Вони повільно рухалися!

— Ми ідемо? — невпевнено запитав Ван Дейк. — Я не можу зрозуміти.

— Не треба розуміти, Ван Дейку, треба вірити тому, що ти бачиш!

У цю мить Моріс обережно розвернувся і заляк від здивування.

— А...

Усі розвернулися і здивовано закліпали очима, всі, окрім наставника, який широ усміхався.

За вікном вони побачили височенний, як гора, прикрашений шпилями та скульптурами залізничний вокзал міста Санкт-Нодол. На пероні бігали заклопотані люди, а чіткий голос лунав, здавалося, звідусюди:

— Увага, пасажирів. На першу колію прибув пасажирський поїзд «Дер-Наманью — Санкт-Нодол». Повторюю... на першу колію прибув...

— Ну! Довго будемо сидіти, приїхали! — голос наставника Фроса лунав ніби здалеку. Всі побігли на перон. Лише Моріс не поспішав, він підійшов до іншого вікна, і здалося йому, що там, за склом, аж ніяк не Санкт-Нодол, а...

«Нічого не розумію, — подумав юнак, — треба про все довідатися у Фроса».

Із нотаток Майстра ілюзій:

«Наставник Фрос.

Він мав незвичайну зовнішність. Напевно, йому було лише років дванадцять. Пам'ятаю, нам це не дуже подобалося, бо наймолодшому із нашої компанії було сімнадцять. Доводилося підкорятися Фросу. Втім, це не так погано.

До цієї пори згадую його уроки. А найбільше згадується той випадок, коли наставник крокував полем, зменшуючись у розмірах. Тоді я дізнався від нього, що

насправді він нікуди не ходив! Фрос, виявляється, показав нам не лише оптичну, а й магічну ілюзію. Його слова частенько спливали в моїй пам'яті.

— Це вам авансом, мої любі друзі, — повторював він, посміхаючись, — отже, можемо створити оптичну ілюзію, погратися із простором, а можемо змінити себе, свою форму. Я, друзі, звісно, нікуди не ходив, у матеріальному сенсі, але я здійснив справжню Подорож. Я пішов у Далечинь».

II

Навесні Моріс Ешер був допущений магістрами до важливого, як вони зазначали, випробування. Разом із ним довелось готуватися Ван Дейку та Маркусу, а інші поки що були відправлені на додаткові заняття. Моріс навіть на мить пожалкував, що має певні успіхи в навчанні, бо про це випробування чутки ходили різні, і не завжди приємні. Ван Дейк зневажливо махнув рукою, а Маркус, коли довідався про випробування, одразу почав надміру хвилюватися і поспішив готуватися. Хтозна, що він там собі планував, але з бібліотеки цей бідолаха не вилазив. А Моріс спробував зібрати інформацію про те, що на нього чекало. Вдалося із наставника Фроса витягнути лише одне — випробування буде відбуватися в Будинку Драбин.

Чутки про цей Будинок ходили різні. Найвідоміша полягала в тому, що в ньому неймовірно велика кількість кімнат, які поєднуються у своєрідний ланцюжок, що переплітається, утворюючи довгий лабіринт. Говорили, що в тому Будинку живуть примари, що там є загублена кімната, що там у дзеркалах можна побачити спогади, мрії та сподівання